

A GONOSZ AKKOR GYŐZ, HA A JÓ TÉTLENKEDIK

A tömegember rest a jóra

Néhány nappal ezelőtt olvastam egy mondást: „Ne a gyilkostól félj, mert legfeljebb meggyilkolnak, ne a rablótól, mert legfeljebb meglopnak. A némán hallgatók ezreitől félj, mert a hallgatásuk teszi lehetővé, hogy a gyilkosok gyilkoljanak, a rablók raboljanak”. Elgondolkoztam ezen. Biztos, hogy a némán hallgatók többsége visszariadt a gyilkolástól, no meg a lopástól is. De hallgatnak, ez a bűnük. A hallgatásnak sokféle formája van. Ilyen például az is, ha a rablók és a gyilkosok háta mögött öklünket rázzuk, de a szemükbe nem merünk mondani semmit. Csak ott üvöltözünk, ahol senki, vagy csak a velünk egyetértők vannak. Úgy gondolom, hogy világunkban a diktatúrát mindenki elítéli, és mindenki a lelke mélyén egy kicsit a maga mini-környezetében szeretne diktátor lenni, ezért a mindenkori diktátor utánpótlásunk biztosítva van. Arról viszont mindig megfeledkezünk, hogy a diktatúrához két dolog kell: egy diktátor, meg egy olyan tömeg, aki kényelemből elfogadja a diktátort tétlenül, bár morgolódva.

A rosszat a jóra rest tömegember hozza létre. A tömegembert a közhangulat irányítja, a társadalom mechanikus struktúrája határozza meg gondolatait, érzéseit. Az alkalmazkodási kényszer leszoktatja az önálló döntésről. A többi, a tömeg elvárásainak akar megfelelni, ezért hagyja magát másoktól a különböző manipulációs eszközökön keresztül befolyásoltatni. Nem a jó ízlése, hanem a divat irányítja. A közösségen belül feladja az önálló véleményalkotás szabadságát, a békesség kedvéért azt is elfogadja, amivel nem ért egyet. Orránál fogva vezetett ember lesz. Egy kis személyes előnyért kész feláldozni a távolabbi célt, s hogy ne kelljen lemondani a véleményéről, ezért igyekszik vélemény nélkül maradni. Legfeljebb az élet dolgaira rámorog, amiből semmiféle eredmény nem születik. Tapolyai Mihály doktor szerint „a tömeget viszi a közhangulat. Csak két embertípus marad ezen kívül. A zsarnok, akitől mindenki fél, és az egyéniség, a maga egyedi látásával, helytállásával, vagy vesztével”. (A békesség hét pillére. Bp. 2009).

Kereszténnyé lenni azt jelenti, hogy személyiséggé leszek Jézus Krisztus által. A megtérés visszatalálás Istenhez és önmagam igazi, jobbik énjéhez. Az önmaga jobbik énjéhez hűtlen ember lényegében Istenhez hűtlen, hiszen ő minket használni akar, bele akar építeni a megváltás tervébe. Ezt mondja úgy Isten igéje, hogy „*ti, magatok is, mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által*” (1Pt 2, 5). A tömegember nem akar rosszat, csak rest a jó cselekvésére, és ez ártalmas. Nem szól, ha szólni kéne, a rosszat nem feddi meg. A békesség kedvéért alkalmazkodik, és ezért akarata ellenére is ő lesz a rossz legerősebb, leghatékonyabb támasza. Tudja, hogy mi a jó, de nem cselekszik. A másik emberért való áldozatos élés helyett csupán csak a passzív egymás mellett élésre törekszik és így az igazság keresése helyett, megalkuszik a majdnem jóval, a majdnem igazzal. Ez a Gonosz leghatásosabb fegyvere az igazság ellen. Úgy tűnik, hogy a légynek sem árt egy olyan világban, ahol a „legyek” teszik elviselhetlenné az éltünket. Aki nem lesz a jó elkötelezett szolgája, a rossz oldalán áll.

Nem tanulunk az irgalmas szamaritánus példájából (Lk 10, 25-37), amit Jézus éppen a törvénytudó okosoknak mondott el, akik az örökélet titkát olyan szorgalmasan keresték, hogy nem látták meg a felebarátot, a rászorult embert. Jótékonykodni még készek voltak, különösen akkor, ha ezzel hírnevüket öregbíthették, de a kifosztott félholtban nem látták meg az embert. Természetesen a pap és a lévita biztos teológiai érvekkel tudta igazolni magatartását. A korabeli törvények értelmében minden helyes volt, amit tettek.

Bátran mondhatták volna azt, amit ma a legtöbb ember mond ilyen helyzetben: miért nem vigyázott? Miért ment egyedül, miért nem egy biztonságos karavánhoz csatlakozva tette meg az utat? Íme, a könnyelműség következménye! Azután a gyanú is hatalmába keríti az embereket, s hajlamosak vagyunk arra, hogy bűneik büntetését lássuk a szerencsétlenségben. Talán feltételezték, hogy nem is tiszta szándékkal ment el a szent városból. Az előítéletek is sokat rontanak rajtunk. A vérbefagyott emberen látszott, hogy ő „csak” egy köznapis ember. A ruhája elárulta. Ilyenkor egy formálisan keresztény ember megállapítja: „bizonyára ez Isten büntetése van rajta, amit megérdemelt”. Még hálát is szoktunk ilyenkor mondani azért, hogy nem velünk történt ez a szörnyű eset. Azután a mentségek sora is bizonyára eszébe jutott a papnak, meg a lévítának, akik a templomba indultak szolgálatra. Aki holttestet érint, az tisztátalan lesz. Az ilyen ember nem végezhet szolgálatot a templomban. És ez a szolgálat mindennél előbbre valónak tűnt előttük. Az ókori ember gondolkodása szerint a tisztátalanság akkor következik be, ha tisztátalant érint az ember. De Jézus példatörténete nem részletezi a felhozható mentségeket. Csak a tényt állapítja meg: elmentek mellette. A szerencsétlenül járt vándort a sorsára hagyták, mint ahogyan ma is megtörténik.

De jött egy harmadik vándor is az úton. Egy származása miatt megvetett szamaritánus. Bizonyára kevesebb jeles cselekedetet, bámulatra méltó ismeretet tudott felmutatni, mint a korábban itt elhaladó pap vagy lévita. De ez a szamaritánus tudta azt, amiről a közömbösen, vagy csupán sopánkodva elhaladó pap meg lévita elfelejtkezett. A jót nem elég tudni. Nem elég a bűnt, a rablótámadás gaztettét látványosan elítélni. Tenni kell az bajbajutott emberért, mert csak így maradhat az ember igazán EMBER.

Az érdek, a kényelem, az önzés, ami minden bűn gyökere, sokszor eltakarja előlünk a másik embert. Pedig a másik nélkül értelmét veszti az életünk, és így leszünk a gonosz szolgálói. Nem indít cselekvésre a másik baja, mert nem a sajnálkozás hiányzik belőlünk, hanem a cselekvésre kész szeretet. Ezért győz a rossz. Nem csupán a bajba jutott ember halálát jelenti, hanem a cserbenhagyó erkölcsi halálát is. A másik ember a próbája emberségünknek. Ezért bűn az, ha tudom mi a jó és nem cselekszem (Jak 4,17).

Istennek ma emberekre van szüksége. Ha a kereszténység meg akar újulni, akkor nem tudásában, dogmatikai ismereteiben, nem is az istentiszteleteinek liturgikus felépítésében lesz más. Kereszténynek lenni azt jelenti, egymásért cselekvő, áldozatokat is vállaló emberek vagyunk. Akkor leszállunk a szamarunkról, és a vérbefagyottat ültetjük fel rá, elvisszük a vendégfogadóba és szeretetből, mi vállaljuk a másikért a kockázatot. Nemcsak azért, mert holnap én is lehetek az útszélén hagyott, kirabolt ember, hanem azért mert Krisztus szeretete készlet a jóra.

Jézus megkísértésének mai tanulságai

Amikor Jézus a Jordánban megkeresztelkedett, megnyílt a menny és egy hang hallatszott: „*ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm*” (Mt 3,17). Jézus megkeresztelése előtt János megvallotta, hogy neki volna szüksége arra, hogy Jézus megkeresztelje, de az ember Fia mégis egy sorban állt a bűnösökkel, mert szolidaritást vállalt velünk. Isten Fia úgy lett emberré, hogy ez a szolidaritás határozta meg az életét. Ezért született a betlehemi jászolban, a királyi paloták fényes termei helyett. Ő arra tanított, hogy embernek lenni csak úgy lehet, ha szolidárisak vagyunk. Ő büntelen volt, mégsem akart élete tisztaságában elkülönülni testvéreitől a bűnösöktől, hanem közösséget vállalt velük. Ezzel indult el földi küldetése és ezért végződött élete két lator között a kereszten. Így lehetett a bűnösök Megváltója.

A szeretet első lépése ez a szolidaritásvállalás. A jó sokszor azért tétlenkedik és ad helyet tehetetlenkedéseivel a rossznak, mert a bűnösöktől félünk - a bűnök helyett. Ezért Isten mennyei szózáttal erősítette meg ezt a közösségvállalást. A kereszténység indulásakor is mennyei szózatnak kellett felszabadítani Pétert az előítéletek fogságából. Ezért tudott elmenni Kornéliusz házába együtt imádkozni egy istenkereső emberrel (ApCsel 10,1-48). Jézus szolidaritásvállalása, ugyanilyen tettekbe indít bennünket is.

A szolidaritás vállalása nem csupán egy látványos ünnepi cselekedet, hanem egy szüntelen való harc. Amikor az égi szózat elhangzott felette „*Akkor elvitte Jézust a Lélek a pusztába, hogy megkísértse az ördög*” (Mt 4,1). Az a Lélek, aki felruház bennünket arra, hogy cselekedni tudjunk a jót, megengedi életünkben a kísértéseket, a próbákat is, mert e nélkül a Biblia szerint „*fattyak vagytok, nem pedig fiak*” (Zsid 12,8). A győzelemhez küzdelemre van szükségünk. A bűntelen, győzedelmes Jézus nem önmaga miatt kísértetett meg, hanem értünk. „*Mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, kivéve a bűnt*” (Zsid 4,15). Ezért, ha a jó mellett döntünk, nekünk is át kell esni a kísértéseken. Jó, ha kérjük Istent, hogy ne vigyen a kísértésbe, de bízhatunk abban, hogy erőnkön felül nem hagy kísértetni minket (1Kor 10,13), de a Kísértővel való találkozás nem maradhat el az életünkből.

Jézus negyven napig böjtölt és imádkozott a pusztában, mert ezzel arra tanított, hogy a győzelemnek egyetlen biztos alapja van: az Istennel való élő kapcsolat. Amikor megéhezett, vagyis ismét olyan lett, mint mi emberek, a Sátán rögtön ott termett. Ő jól tudja, hogy ma is szükségleteinkben, hiányainkban vagyunk a legjobban kísérhetőek. Ekkor sajnálni kezdjük magunkat, igazságtalannak tartjuk az egész világot, közel kerülünk minden bűn gyökeréhez, az önzéshez. Az önző ember azért nem tudja a jót cselekedni, mert nem tudja a másakra tékozolni azt, amit Istentől kapott. Így az énje eltakarja Istent. Jézus éhes volt, kenyérre volt szüksége. A Kísértő ezt a valós szükségletet használta fel arra, hogy Jézus a maga számára kamatoztassa csodátevő isteni hatalmát. Ha Jézus engedett volna a Sátánnak, ezzel megkérdőjelezte volna a mi győzelmi esélyeinket a Sátán felett. A Kísértő bátran mondhatta volna, hogy felette csak Isten Fiának ereje győzhet. Ember egymagában nem állhat ellent a gonosznak.

Jézus visszautasította a Kísértő ajánlatát. A gonosz tanácsra nem lehet a jót cselekedni. Jézus – realista maradt. Nem azt mondta, hogy nem kenyérrel él az ember, azt sem, hogy csak kenyérrel él. Mindkét véglet féligazság lett volna. A Kísértő a féligazságok mestere. A féligazság csapda. Ha valaki teljesen elutasítja, az igazság felét tagadja meg vele, ha viszont elfogadja, a hazugság felét fogadja el. Nagyon sokszor azért bénul le a hívő ember a jó cselekvésében, mert Sátán becsalta a féligazságok csapdájába. Ilyenkor elkezdjük magunknak bizonygatni, hogy igen is jogunk van önmagunkat a másik elé helyezni, egy kicsit önzőnek lenni. Az önzés ott indul el, amikor a magam jogait akarom biztosítani a többivel szemben. Ekkor felejttem el a magam életét Isten kezébe helyezni. A jó cselekvését az én érdekeim felnagyításával próbálja ilyenkor a Kísértő megakadályozni.

Jézus első kísértése az anyagi világ kísértése volt. Ez a Sátán első frontvonala, ahol meg akarja hitünket sebesíteni. Abban a pillanatban tehetetlenek vagyunk a jó cselekvésére, ha nem hisszük a gyakorlati életünk minden területén igaznak Jézusnak azt az ígését, amit feltámadása után Galileában mondott a tizenegynek: „*Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön*” (Mt 28,18). Jézus mindenhatóságába vetett hit nem egy elvont teológiai tétel, hanem a gyakorlati kereszténységünk alapja. Csak úgy vagyok szabad a jó cselekvésére, ha ellátok Jézusig, aki minden hatalom birtokosa.

A második kísértésben a szent városba, a templom ormára vitte Jézust Sátán. Kísértéseink jelentős része a templomhoz, Isten népéhez, az egyházhoz kapcsolódik. Sem az

egyház, sem az igaz keresztény tanítás, sem a szép és tartalmas istentiszteletek sora nem véd meg bennünket az önzés kísértéséről. A Sátán így kísértette Jézust. „*Ha Isten Fia vagy, vesd le magadat, mert meg van írva: Angyalainak parancsot ad, és azok tenyerükön hordoznak téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőbe*” (Mt 4,6). A templomi sikerekkel is tud kísérteni Sátán. Jól ismeri a Szentírást, és idézni is tud belőle - igaz hamisan, mert a 91. Zsoltár 11-12 versek szavait idézve megfélekedik a 13. versről, ahol épp az oroszlán és a vipera eltaposásáról van szó. Az egyház feladata az, hogy a jót cselekedje, mégis a kísértő meg tudja bénítani az egyházat, ami Jézus Krisztus teste azzal, hogy a karrierre törő emberek győzelmi emelvénynek nézik a templom ormát. A földi sikerekre törő egyház elfelejti, hogy az emberért, a bajba jutott bűnösért létezik, csak megköveteli a jó cselekvését. Uralkodni kezd szolgálat helyett, és így veti le magát a templom ormáról. Jézus szavai szerint ez nem más, mint Istenkísértés. Így nem a mindennapok apró kötelességteljesítéseiben fáradozom, nem a jó követe vagyok az emberek között, hanem karriert építek, és ismét győz a Gonosz. Nem tanítványtársaimnak látom az embereket, hanem alattvalókat keresek bennük

A harmadik kísértés a hatalom kísértése. Az eddigi kettő mélyén is ez a kérdés lapult, de most Sátán nyíltan és kendőzetlenül támad. Felajánlja a föld minden országát Jézusnak. Az ár csak annyi, hogy leborulva a Sátánt kell imádnia. Mivel két úrnak nem lehet szolgálni, (Józs 24,15. Lk 16,13), ezért a Gonosznak az a teljes győzelem, ha Isten imádata helyett a hatalom imádata lesz úr a szívünkön. Ez a hatalom sokarcú. Ez is féligazság, hiszen az embernek Isten adta a hatalmat, amit a bűnbeeséskor játszott át Sátán kezére. Kezdetben az volt a rendeltetése, hogy hatalmával szolgáljon az ember, éljen a másik javára. De a Sátán által felkínált, bitorolt hatalom nem szolgálat, hanem uralkodás az embereken. Nem épít, hanem rombol, mivel a tárgyak, a látszatok, és a pénz veszi át az uralmat az élet fölött. Így lesz az ember megkötözött, tehetetlen a jóra. Viszont így ad alkalmat a Gonosznak a győzelemre. Jézus önmagában győzte le először a Kísértőt. Szolgálni indult, de nem hadsereggel, hanem alázatosan, egyszerűen. Tenni akart az emberekért, akik olyanok voltak, mint a pásztor nélküli juhok (Mt 9,36). Embereken segített, és amikor tanítványai rangot akartak maguknak, akkor is a szolgálatra tanította őket. Szertejárt és cselekedte a jót. Ezért nem győzött Jézus felett a gonosz.

Milyen is a keresztény „manipulokrácia”

A manipulokrácia mesterséges szó, a demokrácia „karikatúrája”. Olyan társadalmi döntési rendszert jelent, amiben formálisan mindenki demokratikusan, legjobb meggyőződése szerint dönthet, de mivel az eldöntendővel kapcsolatban nincsenek tapasztalatai, csak az igaznak tűnő reklámok hatására dönt - manipulálva. Ha Afrikában megkérdezik az embereket, hogy a jégkorong vagy a korcsolyázás a jobb sport és az európai demokráciák választási szabályai szerint szavazófülkékben, titkosan akarják eldönteni a kérdést, nem a demokrácia, hanem a manipuláció dönti el, hogy melyik vélemény lesz a győztes. Miért? Mivel az emberek nagy része soha nem látott havat, telet, nem korcsolyázott sohasem, amellet dönt, amit a neki szimpatikusnak tűnő emberek mondanak, akiktől valami elhanyagolható csekélységet, kedveskedést kap, aki jól manipulál.

A fogyasztói társadalom egy új típusú embert nevel, aki nem adni, hanem kapni akar. Nem hozzátesz a világhoz, hanem elveszi azokat a javakat, amelyekért ő a lehető legkevesebbet tette, csak „jókor volt jó helyen”. Nem fáradságos, küzdelmes munkával alkotó ember akar lenni, hanem úgy gondolja, hogy neki az a dolga, hogy a világ „múkritikusa” legyen. Nem akar használni a másikat, hanem a másikat akarja kihasználni. Elvárja, hogy kiszolgálják és szeressék, de ő igazán csak önmagát szereti, mert a pénzével mindent elér.

Úgy gondolja, hogy a világban levő javakat ő megérdemli, neki azok járnak. Erre a szemléleti módra nevelik a reklámok, amik a manipulokrácia leghatásosabb terjesztői. Felháborodik azon, ha önmegvalósítása a legkisebb akadályba ütközik.

Ez a szemléleti mód a kereszténységet sem kíméli, mert annak is éppen ez a halálos betegsége. A másik ember nélkül nem lehet kereszténynek lenni, mert a keskeny út, amire Jézus bennünket hív (Mt 7,13-14) olyan keskeny, hogy egyedül nem lehet rajta járni. Szükség van a többi emberre, akinek kezét én fogom, Jézus pedig a másik kezemet fogja. Kereszténynek lenni azt jelenti, hogy a fogyasztói társadalom alapvető szemlélete ellen élek. Nem a fogyasztásban, hanem az adásban látom az életem értelmét. A keresztény nem a másik emberből él, hanem a másik emberért, nem csupán elméletileg, hanem a gyakorlatban. A keresztény ember szolgál és nem kiszolgálásra vár. Nemcsak az emberek között él, hanem az emberekért. Nem uralkodni, hanem használni akar, mert tudja, hogy csak így lesz belsőleg szabad.

A keresztény a világban él, de nem e világból való (Jn 17,15-16). Gondolkodásában más. Jézus hasonlata szerint a keresztény a föld sója (Mt 5,13), ami nem színében, kémiai összetételében, vagy tulajdonságaiban különbözik a többi ásványtól, hanem hatásában más: ízesít, tartósít, megóv a romlástól. E. G. White írja: „Amikor Isten sónak nevezi gyermekeit, ezzel azt szeretné megtanítani velük, hogy azért árasztja rájuk kegyelmét, hogy ők eszközökké váljanak mások megmentésére. (...) A sónak össze kell keverednie azzal a közeggel, melybe beleszórták: át kell járnia azt, és fel kell oldódnia annak érdekében, hogy tartósító hatását kifejthesse. Az evangélium megmentő erejével is csak úgy tudunk elérni másokat, ha személyes kapcsolatba kerülünk és közösséget vállalunk velük. Az embereket nem lehet nagy tömegben megnyerni, csakis egyénenként. Hatalmas erő a személyes befolyás. Közel kell kerülnünk ahhoz a személyhez, akinek segíteni szeretnénk. A só íze a keresztény életerejét jelképezi: Jézus szeretetét, mely betölti a szívet, és Krisztus igazságát, mely átjárja az életét”. (A Hegyi Beszéd: Jézus mai üzenete. Esély Mozaik kiadó Bp. 2001. 47-48. old).

A világuidegen kereszténység – Krisztusidegen. A mai kereszténységnek éppen az a baja, hogy hatástalan. Inkább egy zártkörű hagyományörző klubhoz hasonlít, mint a sóhoz. Külön, áll még, de nem a többiért, a világért, hanem önmagáért, léte fenntartásáért. Segítségadás helyett segítséget kér. A Gonosz akkor győz, ha az egyház rest lesz a jó cselekvésére, ha szolgálat helyett szolgálatot vár. Ilyenkor az egyház tagjainak személyes befolyása csökken. Mivel érzik, hogy egyre íztelenebbek, bemenekülnek a sótartóba és nem töltik be rendeltetésüket. Így az egyház nem másokért itt élő emberek közössége, hanem a másoktól különbözni akaró emberek klubja. Ez a menekülés a világtól, az egyház elvilágiasodása. Az elvilágiasodott egyház is szeretne embereket megnyerni, de tömegben. Személyes kapcsolatok, a szeretetközösség építése helyett befolyásának növelése érdekében manipulációs reklámeszközöket használ a maga igazának elfogadtatására, mert véli, hogy a jó egyháztag a mindenre bólintani tudó, a manipulatív eszközökkel gond nélkül vezethető tömegember. Ilyeneket keresnek a nagy evangelizációs kampányok. Pedig az ilyen ember nem más, mint a megízetlenült só. Az igazán kereső emberek nem akarnak tömegemberek lenni.

Jézus a Hegyi Beszédben a pozitív keresztény élet lényegét egy „arany szabályban” foglalta össze: „*Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük, mert ez a törvény, és ezt tanítják a próféták*” (Mt 7,12). Ez az erkölcsi szabály sok népnél előfordul, de általában negatív előjellel, vagyis így: amit nem szeretnétek, hogy veletek cselekedjenek, azt ti se tegyétek másokkal. Jézus pozitív előjelűvé változtatta. Hillél, aki egy generációval előbb élt mint Jézus, a törvényt így foglalta össze: „Amit

magadnak nem kívánsz, azt ne tedd a másikkal”. Jézus etikája nem a tilalmakon, hanem a jó áldozatos cselekvésén nyugodott. A cselekvés forrása Isten szeretete. A farizeust a törvény kötelezte a jóra. Krisztus tanítványait a szeretet készíti erre. Jézus szerint a jónak áldozatos cselekvése az útlevél a mennybe. A szolgálat nem a törvény által megparancsolt kötelesség, hanem a Krisztus útján járó ember természetes életformája.

Mit tegyünk az igazságért, ha ellenünk vétkeznek?

A legtöbb keresztény a jó cselekedetének legfőbb akadályát abban látja, hogy az emberek nem becsülik, a hitet és az úgynevezett keresztény Európában a keresztények ellen agítálnak. Könnyen elfelejtjük, hogy kereszténynek lenni mindig csak szél ellenében lehetett. Krisztus szeretete soha nem volt divatos. Ezért, aki követni akarja Jézust, a másféle gondolkodás terhét veszi magára. Ez viszont azzal jár, hogy sok bántalmat, sérelmet, meg nem értést kell a keresztényeknek elszenvedniük. Ez a jelenség nemcsak a társadalmi közösségek életében található meg, hanem az egyén életében is. A keresztény életünk mindennapi mentálhigiénéjének ma talán az a legfontosabb kérdése, hogy mit kell ennünk ilyenkor? A sértődött keresztény képtelen a jó cselekvésére. Ha mi az ellenünk elkövetett igazságtalanságok és bűnök miatt félrevonulunk duzzogni, a Gonosz biztosan eléri a célját. A só nem ízesíti a sótartóban, ilyenkor a hit lámpása is csak a véka alatt világít – hasztalanul. (Mt 5,14-16)

A békességnek nem az az alapja, hogy bennünket békén hagynak az emberek, hanem az, ha megtaláljuk a megbocsátás titkát. Csak ez őrzi meg aktivitásunkat akkor, ha ellenünk vétkeznek. Nem a külső nyugtalanság veszi el a békességünket és nem is a külső békesség adja vissza azt. A Krisztusra találás az alapja az önmagunkra találásnak is.

Először is azt kell tudnunk, hogy a bűn nem csupán egy elkövetett helytelen cselekedet, amit valamilyen gonosz indulatból követ el az ember. A bűn lényege egy eltorzult, Istentől elidegenedett gondolkodási mód, aminek az önzés a lényege. Nem másokért akarok élni, hanem a másiktól, a másik ellenére, vagy legfeljebb a másik mellett úgy, hogy lehetőleg a felebarát ne zavarja önzésem szép virágos kertjét. A bűnös ember hamar talál mentséget gyarlóságaira. Oda áll Isten elé és elmondja: „Nézd, Uram, tiszta a kezem”. Jézus erre csendesén így válaszol: „De nincs kezéd”. Nem voltál felebarátja a másinak, nem te voltál az irgalmas samaritánus. Az ilyen „hívő” nem érzi, hogy önzésével a másikat fosztotta meg Isten szeretetéről, amit rajta keresztül akart Isten közvetíteni. Ilyenkor mentségül a másik ember bűnét, ellenünk elkövetett szeretetlen magatartását szoktuk felhozni védekezésül.

De akkor hogyan kell megbocsátani? Jézus erről így tanított: *„Ha vétkezik atyádfia, menj el hozzá, intsd meg négy szemközt: ha hallgat rád, megnyerted atyádfiát! Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két embert, hogy két vagy három tanú szava erősítsen meg minden vallomást”* (Mt 18,15-16). Jézus szavában az első és legfontosabb az, hogy a vétkező, az „atyámfia” (adelfosz) ami szó szerint lefordítva „egy azon anyaméhből származót, testvért jelent. A keresztény szóhasználatban olyan embert, aki Jézushoz tartozik. Az, aki elköveti a bűnt, kiesik ebből a testvérközösségből, ezért nekem, akinek Isten a szeretet megbízólevelét adta, az a feladatom, hogy megtegyek érte mindent, hiszen egy „anyaméhből” származunk. Ezért nekem kell megtennem érte az első lépést, még akkor is, ha talán ellenem vétkezett, vagy a bűnének következménye engem is sújt. Nem hadsereggel kell mennem ellene, hanem négy szemközti bizalommal, reménykedve a gyógyulásban. Meg kell nyernem és nem legyőznöm. Rá kell vezetnem tettére, mert ő is megmentendő ember, mint ahogyan én is az vagyok Krisztus szemében. A tanuk sem vádlók, hanem emberek, épp olyan esendőek és

bűnösök, mint amilyen én vagyok meg az a másik, akin szeretnék segíteni. Ha közösen sem sikerül kimenteni a bűn csapdájából a testvért, akkor kell kérni a gyülekezet segítségét. Közösen kell érte tenni a jót, hogy legyen ereje szembefordulni bűnével. *„Ha pedig a gyülekezetre sem hallgat, tekintsd olyannak, mint a pogányt vagy a vámszedőt”* (Mt 18, 17).

Mit jelent ez? Kiátkozást, teljes elhatárolódást? Nem, hiszen ezt egy hajdani vámszedő írja, aki a pogányok között hirdeti az evangéliumot. Inkább azt a bizonyágtevő gyakorlati szeretetet és bizalmat, ami Mátét is elhívta a vámos asztal mellől. Máté átélte azt, hogy Jézus túl tudott látni a vámszedő asztalon. Sok példát látott arra is, hogy emberek, akik Krisztus ellenségei voltak és életük a Szentlélek munkája következtében megváltozott. A misszió az előítéletek lerombolásának tudománya. A jó csak úgy tud győzedelmeskedni a Gonosz felett, ha megszabadul az előítéletek bilincseitől. Az Apostolok Cselekedete az előítéletek legyőzésének könyve. Ha az apostolok megfutamodtak volna Jeruzsálemből, kudarcaik színhelyéről, akkor pünkösdi győzelmes indulása elől menekültek volna el. Ha Péter nem engedelmességet volna Kornéliusz hívásának, hanem előítéleteire hallgat, ha Ananiás nem fogadta volna házába a megtért Saulust, akkor a Sátán Isten népének tehetetlensége miatt győztes lett volna. De a jó győzött, mert az apostolok, Jézus első követői mertek útnak indulni és ezért lettek győztesek.

A jó, meg a napi kötelességteljesítés

A legtöbb ember őszintén jót akar, a gonosszal, a rosszal pedig szembe akar szállni. De ez a törekvésünk a legtöbbször nem sikerül. Miért? Elméletileg tudjuk, hogy mi a jó, hogyan kellene megoldani az életünk sok-sok kusza dolgát. Mégsem sikerül ezeket a terveket valóra váltani. Kudarcaink után új terveket készítünk és megállapítjuk azt, hogy tökéletesnek gondolt terveink akadályai a külső körülményekben van. A keresztény ember ilyenkor a Sátánt szokta szidni, szívből, nagy érzelmi hőfokon. Közben nem vesszük észre, hogy egy lényeges dologról elfeledkezünk. Mi nem a tervezői vagyunk a jónak, hanem csupán a kivitelezői lehetünk Jézus segítségével.

Az élet nem nagy romantikus álmok megvalósításából áll, hanem napi, apró kötelességteljesítésekből. A jó mindig a kicsiben, a köznapiban kopogtat be hozzánk. A jó cselekvése nem hőstett, amiért az ember a legfelsőbb fórumok kitüntetéseit érdemli ki, hanem napi kötelességteljesítés. A világot nem megváltani kell, ezt már megtette Jézus, hanem a megváltás jó hírét kell szeretettel, a gyakorlati életünk napi teljesítésével az emberekhez eljuttatni. A kereszténység nagyszerűen tudja prédikálni a jót, nagy világmisszióról álmodik, amelyhez kiváló stratégiai terveket is készít, csak kár, hogy a mindennapi kötelességteljesítéseiben nem mutatkozik meg a hite. Pedig nem csak szavainkkal, hanem apró, sokszor figyelemre sem méltó tetteinkkel is hitet lehet vallani. A kereszténység nem egy ideológiai rendszer, amit el kell hinni, hanem egy életforma, ami az életünk legapróbb dolgaiban is megmutatkozik.

Az egyik egyházi újságban olvastam egy figyelemre méltó mondatot: „Ha valaki arra kíváncsi, hogy mennyi jó ember van, akkor tegyen valami jót, s meglátja, hogy milyen gyorsan mennyi ember áll mellé”. Az ellenvélemény képviselői szerint, ha valami jót cselekszik az ember, azonnal gáncoskodás, irigykedés követi (Préd 4, 4). Úgy tűnik a minden napi életben, hogy „minden jótett elnyeri méltó büntetését”. Amióta a bűn életünk valósága, ez a két, egymással szembenálló vélemény létezik. Eldönthetetlen, hogy melyik az igaz, hiszen mindkettő mindennapi tapasztalásunk. A megoldás a jóindulat apró, mindennapi cselekvésében szunnyad. Isten a világot szépnek és harmonikusnak teremtette. Nem igaz, hogy egy elfuserált világban élünk. Csak életünk egy összekevert puzzle-ra hasonlít: minden

darabja megvan a képnek, de időbe telik, amíg életünk tört cserepeit megfelelően össze tudjuk illeszteni. A sírónak egy vigasztalóra van szüksége, a megfáradtnak egy buzdító, vigasztaló szóra. De a vigasztalás, a buzdító szó a te lehetőségeid között van. Ezek azok a mindennapi cselekedetek, amiket ingyen teszünk, mert ezeket más pénzért sem tenné meg.

Jakab levele a cselekedetekben megmutató hitről szól. Ami csak pusztán elhívése valaminek, az az ördögök hite. Jézus hite vagy a cselekedetekben, a mindennapok apró kötelességteljesítéseiben mutatkozik meg, vagy nem igazán hit. A megpróbáltatások viharaiban nem elég azért imádkozni, hogy Isten csendesítse el a vihart. Az imádságnak is vannak veszélyei. A tettek nélküli imádság veszélyes dolog, hiszen Isten éppen azért rendelte a vihart, hogy megszabaduljunk álarcainktól. Mi sokszor Istentől rendelt kötelességteljesítéseink helyett szoktunk imádkozni. Így imádságunk nem az erőkerés és erőnyerés lesz, hanem menekülés. Ezek a tehetetlenségünk imádságai. Nem gyógyulni akarunk gyarlóságainkból, tehetetlen gyávaságunkból, hiszen annak következményei vannak régi, jól begyakorolt életünkben, hanem jobb esetben olyan csodára várunk, ami úgy gyógyít meg minket, hogy közben ne kelljen megváltoznunk.

Pogány imádsággá lesz az a fohászkodás, amiben a szó elnyomja a tettet. Isten mindent megtesz értünk, de soha semmit nem tesz helyettünk. Amikor a sok saját szótól nem halljuk meg az ő szavát, vagy időhiányra hivatkozva nem tesszük meg azt, amit Isten mond, akkor nem jól imádkozunk. Az ilyen imából nem a könnyek és a sóhajtások hiányoznak, hanem az engedelmes cselekvés. A Gonosz azért győz, mert tehetetlenek vagyunk a jóra. Szünet nélkül imádkozni Istenhez dicséretes dolog, de legalább annyira veszélyes, mint esőre várni akkor, ha ég a ház.

A hit minden bajon átsegít, de nem nélkülünk. Jézus fogja a kezünket, hiszen ő jól ismer bennünket, de ha mi nem indulunk vele, akarunk ellenére nem tud minket vezetni. Ő győzött a Golgotán, de nekünk is győzteseknek kell lenni.

Az az ember, aki a megpróbáltatások és a szenvedések nélkül akar győzni a Gonosz felett, az a hitet a cselekedetek ellentétének tartja. De a hit nem a tehetetlenek mentsvára, hanem a bízni, küzdeni tudó emberek szárnya, ami Istenhez emel. A jót elkötelezetten cselekvő ember lesz csak győztes. Ha a Gonosz ellenében teszem a jót, a próba és a szenvedés nem céltalan kínlódás, hanem az az iskola, amiben megtanuljuk Istent szeretni, a felebarátot tisztelni és becsülni. Ez viszont győzelem a Gonosz felett. De ezt csak az érti meg, aki a hit szemével lát és tudja, hogy nem a földi siker a cél.

Sok ember olyan sportolóhoz hasonlít, aki az edzéseket akarja csökkenteni annak érdekében, hogy majd kipihenten a nagy versenyen győztes lehessen. A próbákkal Istennek célja van. Ezért a megpróbáltatások szellőiben, vagy viharaiban a legfontosabb kérdés az, hogy mit kell belőlük megtanulnunk. A próbák sora nem ment fel bennünket a jó állhatatos cselekvése alól. Azért tért meg Filippiben a börtönőr, mert Pál és Sílás a börtönben is Isten jóra elkötelezett, evangéliumot hirdető szolgája maradt, nem restültek meg az imában, az Isten dicsőítésében, a jó cselekvésében.

Luther azt tanította, hogy Sátán nem más, mint Isten láncos kutyája, aki odaűz bennünket Istenhez. Tehetetlenül nem lehet Jézust követni. Van, amikor a Sátán okozza a szenvedéseket, van, hogy mi magunk idézzük őket elő, de ne engedjük, hogy a jó cselekvésétől visszariasszanak, mert ha Jézus erejével helytállunk és győzünk, próbáink tanulsága beépül az üdvösségünket munkáló isteni kegyelembe. Ha Jób történetére gondolunk, akkor Isten a feddhetetlen és becsületes, a rosszat kerülő szolgájának életében megengedte a kísértést és a szenvedést (Jób 1, 1. 6-12). Sátán, az örök vádoló sem talált Jób életében semmi kivételalót, mégis azzal gyanúsította, hogy pusztán az áldásokért, földi érdekekért követi Istent. Mintha a hit csak az áldások vételára lenne. Nem a jó cselekvői,

hanem csupán haszonélvezői szeretnénk lenni. Sokszor gondolkoznak úgy keresztény emberek is, hogy elég a rossztól távol tartani magunkat és akkor nem következnek be életünkben a megpróbáltatások. Ha elhisszük, hogy van Isten és csak az általunk fontosabbnak ítélt parancsolatok megtartásában fáradozunk, kiesünk Isten tervéből és a Gonosz győz felettünk.

Ha tudod, hogy mi a jó, és nem teszed...

A cselekedtek nélküli hit, a keresztény élet valóság alapját nélkülözi. A próbát Isten nem azért engedi meg életünkben, hogy összeszorított foggal túrjunk, hanem azért, hogy kinyíljon a szemünk arra, hogy a jót a gyakorlati életben hogyan kell követni. Isten megpróbál minket, mint egykor Jóbot, hogy ne fattyak legyünk, hanem fiak (vö. Zsid 12, 8). A Kísértő azt szerette volna, ha kérésére Isten megbünteti Jóbot, de ezt a mi teremő Urunk senkivel sem teszi. Helyette Sátán kezébe adta hűséges szolgáját, de határt szabott a kísértésnek, mert Isten nem hagy senkit sem erején felül kísérteni, sőt a kísértéssel együtt elkészíti a szabadulás útját is, hogy el tudjuk azt viselni (1Kor 10, 13). Jób hite, Istennel való kapcsolata vizsgázott. Felesége és a barátok egyaránt arra akarták rávenni, hogy tagadja meg hitét, vagyis azt a bizodalmon épülő kapcsolatot, ami eddig összekötötte életét Istennel. De Jób kitarott mindvégig. Az egész könyv arról szól, hogy a próbák okát kereste Jób. A próba akkor éri el a célját, ha tudatosan bennünk Isten szándéka. Ezért a hit nem más, mint megértett tapasztalat.

A megoldást a teremő és megváltó Isten felismerése adta Jóbnak. Ezért próbáinak végén így vallja meg hitét: *„Tudom, hogy mindent megtehetsz, és nincs olyan szándékom, amelyet meg ne valósíthatnál. Ki merné elhomályosítani az örök rendet tudatlanul? Azért mondtam, hogy nem értem. Csodálatosabbak ezek, semhogy felfoghatnám. Hallgass meg, hadd beszéljek! Én kérdezek, te pedig oktass engem! Csak hírből hallottam rólad, de most saját szememmel láttalak. Ezért visszavonok mindent, bűnbánatot tartok porban és hamuban”* (Jób 42, 2-6).

Ez a hitvallomás arról szól, hogy Jób a végtelen hatalmú Isten akaratába belesimulva megérti azt a célt, ami az örök rend harmóniáját akarta helyreállítani az ő életében is, amiben a jó végérvényesen győz a Kísértő felett. Ezt az áldások örömei között nem értette, még akkor sem, ha illő módon hálás volt azért, amit Istentől kapott. A próbáknak egyik nagyon fontos célja az, hogy megtanuljunk a lényegre kérdezni. Ezek leplezik le életünknek azokat a pontjait, ahol szükségünk van arra, hogy jobban Isten akaratához, üdvözítő szándékához simuljon az életünk. Csak így tanuljuk meg tudatosan cselekedni a jót, mert ez a Gonosz veresége.

Goethének van egy nagyon érdekes gondolata: *„Hinnünk kell, hogy még valaki szerethet bennünket, de nekünk is tudni kell szeretni”*. Ennek a mondatnak a két tagja megfordíthatatlan. Mi a szeretettel úgy találkozunk, hogy észrevesszük: valaki szeret minket. Istennel is így találkozunk. Sokszor a szeretetet nem könnyű elfogadni, hiszen a menny alapelve önző éünktől idegen valóság, de a továbbadáshoz, a jó cselekvéséhez is lelki erőre van szükségünk. Mi csak akkor és úgy tudunk szeretni, ha észrevesszük a jóban és a rosszban, a próbában és az áldásban Isten szeretetét. *„Mi tehát azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket”* (1Jn 4,19). Ha jót cselekszünk, nem mi adunk valamit Istennek, hanem rátalálunk életünk igazi tartalmára. A másokkal tett jó, nekünk is jó (Péld 11,25).

Keveset gondolunk például a Jákóbbal találkozó Ézsaura, akit talán úgy látunk, mint önző, agresszív, az elsőszülöttségi áldásra valóban méltatlan embert. Pedig éppen tőle kapunk a meg nem érdemelt szeretetre egy nagyszerű példát. Öccse Jákób, mint ravaszkodó „mama kedvence”, megfosztotta őt az elsőszülöttségi áldástól. Bizonyára Jákób békés, pásztorkodó

életformája is ingerelte Ézsaut a vadászt. Mégsem halt ki szívéből a testvéri szeretet. Azt olvassuk, hogy akkor, amikor hosszú évek bujdosása után Jákób rettegve bátyja jogosnak tűnő bosszújától hazatér, „Ézsau eléje futott, megölelte, nyakába borult, megcsókolta, és sírtak” (1Móz 33, 4).

Mivel a szeretet nem a miénk, sokszor onnan kapjuk ezt a mennyei kincset, ahonnan a legkevésbé várjuk. Ahogyan – Jézus példázata szerint - a tékozló fiút várta az atyja (Lk 15, 11-32), úgy várta Ézsau is a lelkiismeretében gyötrődő öccsét, aki előbb Istennel találkozott. A hitre és a szeretetre csak az Istennel találkozó ember lesz képes. Ahhoz, hogy a testvérem megbocsásson, szükségem van előbb tékozló fiúként Istenhez hazatérni. Ebben a történetben ez a hazatérés a hit próbája. Ez az alapja a hitnek, ami képes arra, hogy szíveket változtasson meg, indulatokat csitítson el és kibékítsen, így segítve át a bajokon. A tékozló fiú a jó cselekvésére tért haza. Nem újabb tékozolni valót várt, hanem az atyai szeretetet élvezte, melyet soká ig nélkülözött.

A kibékülés után Ézsau és Jákób másként látta egymást és másként értette meg a korábbi éveket is. Jákób számára az idegenben eltöltött évek minden megpróbáltatása értelmes, tanulságokkal teli idő lett. Jákób nem taktikából, hanem őszinte meggyőződésből mondta bátyjának: „Mert amikor megláttam arcodat, mintha Isten arcát láttam volna, olyan kegyes voltál hozzám” (1Móz 33, 10). Addig nem hiszünk, és nem tudunk szeretni igazán, amíg azt gondoljuk, hogy a békeség létrejöttéhez a másoknak, a körülményeknek, sőt az egész világnak meg kell változnia, csak mi maradhatunk változatlanok. Mindnyájunknak szüksége van a hazatérésre, az Istennel való találkozásra. Szükségünk van rá, hogy útra keljünk és kezdjük Isten szemével látni az életünket. Azt kell felfedeznünk, hogyha ránk szakad a baj, akkor valószínű mi vagyunk rossz helyen, mi gondolkodunk helytelenül, és nekünk kell tanulni. A hit ezt a változást segíti. Ha készek vagyunk megtenni az első lépést, akkor megtapasztaljuk, hogy Atyánk kitárt karral vár.

E. G. White egyik, több mint száz esztendeje leír mondata ma is megszívlelendő: „Krisztus egyházának és a keresztény embernek nem azok a legnagyobb győzelmei, amelyeket tehetséggel vagy műveltséggel, gazdagsággal vagy az emberek jóindulatával elér, hanem amelyeket Isten fogadótermében arat, amikor komoly, küzdő hite belekapaszkodik Isten hatalmának erős karjába” (Pátriárkák és próféták. 162. old). A hit erejét, áldását, hatalmát a bajokban lehet tapasztalni. Megpróbáltatásainkban tanulunk meg szeretni és Istennel járni. Így űzi ki szívünkben a félelmet, ami gyötrelemmel jár (1Jn 4, 18).

Az Isten nélkül tervezgető ember veszélyes helyzetben van. Jakab levelének kilencedik intelme szól erről, ami a mai hajszolt, idő után rohanó világunkban is nagyon időszerű: „Tehát akik azt mondjátok: Ma vagy holnap elmegyünk abba a városba, és ott töltünk egy esztendőt, kereskedünk és nyereséget szerzünk; azt sem tudjátok, hogy mit hoz a holnap! Mert a ti életek olyan, mint a lehelet, amely egy kis ideig látszik, azután eltűnik. Inkább ezt kellene mondanotok: Ha az Úr akarja és élünk, és ezt vagy azt fogjuk cselekedni. Ti azonban most kérkedtek elbizakodottságotokban: minden ilyen kérkedés gonosz. Aki tehát tudna jót tenni, de nem teszi: bűne az annak”(Jak 4, 13-17).

Az Isten nélkül tervező ember a Sátán biztos zsákmánya. Nem kell elvetemült gonoszoknak lennünk ahhoz, hogy míg a jóról, szépről álmodnunk, a cselekedeteinkkel mégis Sátán győzelmét segítjük elő. Szívesen készítünk terveket Istennek, de nagyon nehezen tudjuk Isten tervét magunkra nézve elfogadni. Mulandó páráként akarjuk az Örökkévaló megváltási tervét megvalósítani. Ezért van az, hogy a ma élő emberek a mindennapok jövőt építgető álmainak hajszolása közben elveszítik az örök élet lehetőségét, ami a mindennapok apró cselekedeteiben köszönt ránk. Tehetetlenek leszünk ott, ahol tennünk kellene és elbizakodottak ott, ahol Isten cselekedetére, áldására kellene várnunk. Az ember nem

bűneinek súlya miatt veszíti el üdvösségét, hanem mulasztásai miatt, amikor a kicsiben, a beköszöntő köznapi dolgokban nem látjuk meg Krisztust. A jó mindig egyszerű. Jézus az utolsó ítéletről szóló példájában (Mt 25, 31-46) arra tanított, hogy a köztünk rangrejtve jelenlévő Jézust a legkisebb felebarátban kell felismerni. A Sátánt a felebaráti szeretet apró, sokszor figyelemre sem méltó tetteivel lehet legyőzni. Ezért, ha valaki tudja, hogy mi a jó és nem cselekszi, bűne az annak.

Kötél a szakadék fölött

Kevés hitetlen ember van, de kevés embernek egészséges a hite. A hit egy belső érzékszervünk. A másikba vetett bizalom nélkül nehéz elképzelni az életünket. Viszont az emberekben sokszor csalódtunk. Ezek a csalódásaink csak Istenben vetett feltétlen bizalmunkban oldódnak fel. Azt kell tudnunk mindig, hogy bármi történik is velünk, abban valahol elrejtve ott van a tanulság. Isten a jót és a rosszat egyformán megengedi. De egyik sem jogosít fel bennünket a tehetetlenségre, a passzivitásra. Mindenki hisz és bízik valamiben, mivel e nélkül elgondolhatatlan lenne az életünk. Ábrahám hite Isten gondviselésének napi megtapasztalásából táplálkozott. Nehéz belső harcok árán tanult meg bízni abban az Istenben, akinek ott is száz útja volt, ahol ő egyet sem látott. De ez érvényes a mi életünkre is. A hit – kockázatvállalás. Annak az Istennek a kezébe teszem le az életemet, aki bízik bennem. De a hit mindig cselekvés is, amit mindennapi kötelességeink örömteli teljesítése mutat.

Éppen Jakab tanít minket arra, hogy az istentisztelet nem ér véget a templomban. Szerinte a „*Tiszta és szeplőtlen kegyesség az Isten és Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és az özvegyeket nyomorúságukban...*” (Jak 1,27). A mai kereszténységnek nem abban van a gyengesége, hogy istentiszteleteinek pompája vagy tanításának mélysége kopott meg, hanem abban, hogy hitünk csak a templom ajtajáig tart. Ezért van szükségünk a naponkénti megtérésre. A megtérés úgy vezet át az elmélet és a gyakorlat között húzódó szakadék felett, hogy Isten emberekkel kapcsolja össze életünket. Hitükről úgy vizsgálunk, hogy Jézus kezét fogva, megfogjuk a másik, a mellettünk álló ember kezét és a kegyelem szakadékon átívelő kereszt-hídján elindulva, emberré leszünk az embertelenségben.

Istennek vannak angyalai, de ahhoz, hogy a jó győzzön a Gonosz felett, nem angyalokra van szükség. Mi vagyunk Isten simogató tenyere. Vigyázzunk és imádkozzunk, hogy a szeretetre teremtett ember győzzön.